

YTTRANDE

Stockholm 2018-09-03

Dnr Ku2018/01074/D

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Promemorian Långsiktigt stöd till det civila samhället (SOU 2018:13)

Inledning

Bygdegårdarnas Riksförbund (BR) är Sveriges största organisation för allmänna samlingslokaler. BR bildades 1944 och är en ideell organisation, som är partipolitiskt och religiöst obunden. När en del pratar om att det ideella engagemanget minskar, har vårt medlemsantal ökat de senaste 44 åren. Vid årsskiftet var 1427 föreningsdrivna mötesplatser anslutna till riksförbundet. Mötesplatser som den lokala föreningen äger och driver. Merparten av våra medlemsföreningar finns på landsbygden, men vi har också medlemmar på större orter.

Bygdegårdarnas Riksförbund och alla bygdegårdsföreningar är en folkrörelse, en viktig del av civilsamhället som driver frågor om lokal utveckling, jämlikhet och integration. Bygdegården är också en mötesplats över generationsgränserna och på de platser där det fungerar som bäst – driver alla åldrar verksamheten gemensamt.

Cirka 250 000 personer är anslutna till de olika bygdegårdsföreningarna, många är mycket aktiva i sin förening och tillsammans når de många fler än så via deras verksamhet.

Samlingslokalerna är en viktig plats för kulturarrangemang, möten och folkbildning. Dessutom är lokalen en viktig samlingspunkt och knutpunkt för ett område, ibland är lokalen navet för bygdeutveckling och även en servicepunkt för olika samhällsfunktioner.

Samlingslokalen har på många ställen en helt avgörande roll för en plats utveckling och fortlevnad. Den allmänna samlingslokalen hjälper till att skapa en levande, attraktiv landsbygd.

De första bygdegårdarna byggdes utifrån viljan att mötas, utveckla demokratin och bilda sig. Dessa drivkrafter råder fortfarande, kompletterade med många fler roller – som en

plats för konst, kultur, lokal utveckling, servicepunkt – och driver ibland eller ger utrymme till andra organisationer, för samhället viktiga, funktioner; mataffär, postombud, bibliotek och så vidare. Riksorganisationens stöd till såväl distrikt som föreningar handlar bland annat om utbildning, opinionsbildning samt stöd och råd inom flera olika områden såsom exempelvis byggnad, kultur och samhällsengagemang. Organisationen och dess medlemmar är uppbyggda utifrån den ideella föreningens principer och lagstiftning, där riksförbundet drivs av en ideellt arbetande styrelse som har ett kansli med anställd personal till sitt förfogande. Vidare är samtliga 24 distrikt drivna på ideell basis och så även merparten av de över 1400 medlemsföreningarna. Det finns föreningar, med avsevärt större verksamhet än medianföreningen, som även har anställda för att driva delar av sin verksamhet.

Sammanfattning

Bygdegårdarnas Riksförbund ställer sig positiv till promemorian och de grunder som syftar till att det statliga stödet till det civila samhällets organisationer ska bli mer långsiktiga, förutsägbara och enhetliga samt att stöden bör vara fleråriga. Vårt samhälle, vårt demokratiska förhållningssätt, har växt fram och förankrats genom det civila samhället och dess föreningar och organisationer. Det demokratiska land vi lever i, har tillkommit genom många års kamp – en kamp för människors lika värde och jämlikhet. Ett arbete som hela tiden måste fortsätta, då demokratin inte kan tas för given. Då vårt gemensamma samhälle har mycket att tacka, gällande den demokratiska utveckling som skett, för människors ideella engagemang, har också samhället ett ansvar att ge stöd till organisationernas fortsatta arbete. Kontinuitet och långsiktighet är också något som då är viktigt för att ge stabilitet och kvalitet. För att stärka stabiliteten är såväl form som tidsperiod av statliga bidrag till civilsamhället en viktig aspekt. Genom att låta projektbidragen stå för det nyskapande och sökande, att därefter låta ett verksamhetsbidrag just ges till det som utvecklats för att bli mer fast och därefter övergå till ett mer stabilt organisationsbidrag, skulle skapa en förutsägbarhet och stabilitet. Att låta organisationsbidraget beslutas för två eller tre år, skulle också skapa en viktig långsiktighet och borde ge möjlighet till en annan kontakt mellan organisation och bidragsgivande myndighet, som skulle kunna stärka såväl verksamhet som samhälle. Att beakta i sammanhanget är också att en organisations verksamhet kan kopplas till olika delar av samhället, kanske förändras över tid, förankras till olika departements ansvarsområden. Det kan då innebära att bidraget till en organisation, faktiskt kan komma från olika departement. Utifrån organisationens olika roller – röstbärare och opinionsbildare, service samt utförare och leverantör av tjänster – kan de passa ihop med olika departements ansvarsområden. Att ge ytterligare organisationer anslag direkt via Regeringen, som exemplen med Hela Sverige ska leva och Skärgårdarnas Riksförbund, skulle också stärka civilsamhället.

Signalen blir att organisationen uppbär ett större värde och har betydelse för samhället och demokratins utveckling.

Avsnitt 10.1 Fler organisationsbidrag bör övervägas

Bygdegårdarnas Riksförbund ställer sig positiv till rubriken, då ett organisationsbidrag ger verksamheter en större legitimitet från samhället, skapar kontinuitet och ökar bilden av armlängds avstånd mellan politik och verksamhet.

Gällande formulerat förslag, avseende de två bidragen, är det inget vi kan ge någon synpunkt om, då vi saknar underlag i ärendet.

Avsnitt 10.2 Bemyndiganden

Bygdegårdarnas Riksförbund stödjer förslaget, men ser gärna att statliga bidrag även kan beslutas för en längre tidsrymd om 3 år.

Avsnitt 10.2.1 Myndigheternas hantering av bemyndiganden

Bygdegårdarnas Riksförbund stödjer förslaget.

Avsnitt 10.3.1 God information till organisationerna

Bygdegårdarnas Riksförbund stödjer förslaget.

Avsnitt 10.3.2 Mer enhetliga förordningar, särskilt för organisationsbidrag

Grundtanken i förslaget kan till synes verka som något positivt och skapa en förståelse till bidragsbeslutens grunder. Det som däremot känns som en osäker del i förslaget, är vad det skulle innebära för organisationer, som har olika uppbyggnadsstrukturer, att införlivas i ett enhetligt system. En överhängande risk är att det är civilsamhället som kommer i kläm i ett enhetligt system.

Bygdegårdarnas Riksförbund förordar att detta förslag utreds vidare, innan vi kan ta ställning kring frågan.

Avsnitt 10.3.3 Ansökningsförfarandet och återrapporteringen

Bygdegårdarnas Riksförbund stödjer förslaget.

Avsnitt 10.3.4 Revision

Bygdegårdarnas Riksförbund stödjer förslaget.

Behov av vidare utredning

Civilsamhället lyfts fram, som en viktig part i samhället och som en betydelsefull del av vårt gemensamma, många gånger med självpåtagna uppdrag för att stärka enskilda människor såväl som vår allmänna demokrati. I rapporter och dialoger, samtal och

kultursamverkansmodeller lyfts vikten av det civila samhällets del av det gemensamma samhällsbygget. Men ofta och så även här, handlar det om att hålla sig “inom befintliga anslagsnivåer”. Förutom att utreda hur fler kan erhålla organisationsbidrag, skapa en större långsiktighet och dessutom göra ansökningsförfaranden och redovisningar mer enhetliga och överskådliga, måste också övervägas att tillföra och räkna upp dessa bidrag över tid enligt index. Civilsamhället är en viktig del av vårt land och genom starka organisationer, som ger stöd till sina medlemsföreningar, kan demokratin värnas och utvecklas.

Bygdegårdarnas Riksförbund

Karin Fälldin
Förbundssekreterare
karin.falldin@bygdegardarna.se
072–519 20 62

Stefan Löfgren
Konst- och kulturkonsulent
stefan.lofgren@bygdegardarna.se
070–347 43 86